YMPÄRISTÖKEKUS

Viraston toimintaympäristön muutokset

Toimintaympäristön muutosten vaikutukset 2015 talousarvioon

Ilmastonmuutoksen hillintä sekä muutoksiin varautuminen ja sopeutuminen edellyttävät tehokasta yhteistyötä kaikilta hallintokunnilta ja muilta toimijoilta. Ilmastonmuutoksen hillintään ja siihen varautumiseen liittyvää lainsäädäntöä kehitetään. Hallitusohjelmaan mm. sisältyy ilmastolain valmistelu.

Ympäristönsuojelulain uudistaminen on käynnissä. Suurin muutos lienee ympäristönsuojelun valvonnan muuttuminen osin maksulliseksi.

Terveydensuojelu- ja elintarvikevalvontaan on suunnitteilla vuosivalvontamaksu hallituksen rakennepoliittisen ohjelman myötä. Vuosivalvontamaksu todennäköisesti lisäisi valvonnasta saatavia tuloja selvästi verrattuna nykytilanteeseen.

Valtiotalouden tarkastusvirasto on tehnyt ympäristö-terveydenhuoltoa koskevan arvion, joka valmistuu vuoden 2014 aikana. Alustavien tietojen perusteella arvioinnissa tullaan kiinnittämään huomiota ympäristöterveydenhuollon raskaaseen kolmiportaiseen valvontamalliin, velvoitteiden ja resurssien tasapainoon sekä yhteisten tietojärjestelmien toimivuuteen. Selvityksen ja siitä mahdollisesti aiheutuvien muutosten laajuus ja aikataulu on vielä avoin.

Arvio palvelujen kysynnän ja tuotantotapojen kehityksestä 2015–2017

Ympäristönsuojelussa palvelujen kysynnän arvioidaan kasvavan. Tähän vaikuttavat toiminnanharjoittajien ja asukkaiden ympäristötietoisuuden ja -vastuullisuuden lisääntyminen, mikä puolestaan lisää mm. neuvonnan, ohjauksen ja tiedotuksen tarvetta. Myös ympäristön tilaa koskevan vaatimustason kasvu tulee lisäämään ympäristönsuojelun edistämis- ja valvontatehtäviä. Ilmastonmuutoksen hillinnän ja -sopeutumisen toimien suunnittelu ja toteutus edellyttää entistä enemmän poikkihallinnollista yhteistyötä, kumppanuutta sidosryhmien kanssa sekä tehokkaampaa sisäistä ja ulkoista tiedotusta.

Ympäristöterveydenhuollossa elintarvikelain mukaisten valvontatehtävien tarpeen arvioidaan kasvavan. Elintarvikehuoneistojen valvontatietojen julkistaminen vaatii valvonnan kattavuuden parantamista ja nykyistä useammin toistuvia tarkastuksia. Ruokamyrkytysepäilyjen ja elintarvikevaaratilanteiden määrän arvioidaan lievästi kasvavan uusien elintarvikkeiden käyttötapojen ja kansainvälisen elintarvikekaupan kasvun myötä.

Terveydensuojelu-, tupakka- ja kuluttajaturvallisuuslain mukaisten valvontatehtävien määrä tulee kasvamaan. Erityisesti asumisterveydessä sekä mm. koulujen ja päivähoitotilojen terveydellisten olosuhteiden valvonnassa tehtävät ovat monimutkaistuneet..

Valtion keskusviranomaisten ohjaus on lisääntynyt koko ympäristöterveydenhuollon alalla erityisesti valvonnasta kerättävien tietojen osalta. Tuotantotavat säilyvät lähivuosina pääpiirteittäin ennallaan. Suurin muutos koskee sähköisen asioinnin lisääntymistä. Osa lainsäädännön edellyttämistä lupa- ja ilmoitusasioista tullaan hoitamaan sähköisesti. Lisäksi nykyistä suurempi osa neuvonnasta tulee tapahtumaan mm. Internetin ja sähköpostin välityksellä.

Kilpailuttaminen

Löytöeläinten hoidosta on vastannut toiminnan alusta 1.10.2006 lähtien Kiantimes Oy. Toiminta kilpailutettiin uudestaan vuonna 2012 ja Kiantimes Oy jatkaa palveluntarjoajana. Samalla löytöeläinten eläinlääkintähuolto on siirretty Vantaalta Helsingin ympäristökeskuksen hoidettavaksi. Helsingin osuus löytöeläintoiminnan kustannuksista on vuosittain noin 170 000 euroa.

Ympäristökeskus on ostanut elintarvike-, vesi- ja ympäristönäytteiden tutkimus- ja näytteenottopalveluja vuodesta 2008 asti MetropoliLab Oy:ltä. Palvelut on kilpailutettu vuonna 2013 ja toimittajan kanssa on solmittu kolmivuotinen sopimus. Viraston tarvitsemien ympäristölaboratoriopalvelujen arvo on vuosittain noin 600 000–700 000 euroa.

Riskienhallinta

Ympäristökeskus osallistuu aktiivisesti eri hallintokuntien edustajista kootun sisäilmatyöryhmän toimintaan tavoitteena eri hallintokuntia koskevien prosessien sujuvoittaminen, todettujen terveyshaittojen viivytyksetön korjaaminen ja haittojen ennaltaehkäisy. Kiinteistöjen kuntoon ja ylläpitoon liittyviä haasteita sekä rakentamiseen liittyviä ongelmia pidetään kaupunkitasoisina riskeinä (Riskienhallinnan koordinaatiotyöryhmä), joiden hallinnassa ympäristökeskuksella on roolia myös kiinteistöjen ja rakentamisen energiakäytön tehokkuuden kehittämisen kautta. Ilmastonmuutoksen sopeutumiseen, joka on keskeisiä kaupungintasoisia ympäristöriskejä myös taloudellisessa mielessä, haetaan suunnitelmallisuutta valmistelemalla kaupunkitasoinen ilmastonmuutoksen tiekartta yhteistyössä muiden hallintokuntien kanssa.

Ympäristökeskuksella on edustaja kaupungin riskienhallinnan koordinaatiotyöryhmässä. Ympäristökeskus laatii vuoden 2014 aikana kuvauksen viraston riskienhallinnasta ja sisäisestä valvonnasta.

Kaupungin strategiaohjelma viraston toiminnassa

Strategiaohjelman toteuttaminen viraston toiminnassa

Hyvinvoiva helsinkiläinen

Ympäristökeskuksen henkilöstön osaamista vahvistetaan maahanmuuttajataustaisten yrittäjien kohtaamisessa erityisesti elintarvikevalvonnassa. Neuvontaa kohdennetaan maahanmuuttotaustaisille ja ketjuihin kuulumattomille yrittämille.

Asuntojen ja sisätilojen terveellisyys ja turvallisuus varmistetaan suunnitelmallisen valvonnan kattavuutta parantamalla ja kohdentamalla riskiperusteisesti sekä neuvontaa lisäämällä.

Elinvoimainen Helsinki

Ympäristökeskus koordinoi ja seuraa Itämerihaaste-toimenpideohjelman toteutusta sekä toteuttaa omalta osaltaan ohjelman toimenpiteitä. Ympäristökeskuksessa kehitetään, koordinoidaan ja laajennetaan Itämerihaaste-kampanjaa Suomessa.

Yhteistyötä kehitetään tapahtumiin liittyvässä valvonnassa ja neuvonnassa sekä hyödynnetään sosiaalista mediaa muuttuvan tapahtumakentän ohjeistuksessa.

Yrityksille suunnattuja palveluja parannetaan sujuvoittamalla lupa- ja ilmoitusmenettelyjä, neuvontaa ja ohjeistusta kehittämällä, ja tehostamalla operatiivisten tietojärjestelmien ja sähköisen asioinnin välineiden käyttöä.

Ympäristökeskus edistää Helsingin kehittymistä ympäristöviisaaksi vihreän talouden kaupungiksi.

Toimiva Helsinki

Asukkaille ja asiakkaille taataan sujuvat ja integroidut palvelut osallistumalla keskitettyjen palveluiden kehittämiseen ja johtamalla toimintaa hyvän asiakaskokemuksen suuntaan sekä korostamalla työntekijöiden asiakasnäkökulmaa jokapäiväisessä työssä.

Ympäristökeskus toimii liikenteen ilmanlaatu- ja meluhaittojen pienentämiseksi kantakaupungissa. Ympäristökeskus edistää ja toteuttaa toimenpiteitä vähäpäästöisyyden edistämiseksi. Kaupungin ilman-suojelun toimintaohjelman ja meluntorjunnan toiminta-suunnitelman toteutusta edistetään ja seurataan.

Ympäristökeskus toteuttaa luonnon suojeluohjelmaa sekä edistää luonnon monimuotoisuuden toimintaohjelman toteutusta ja seurantaa. Osallistutaan asiantuntijana yleiskaavan ympäristövaikutusten arvioimiseen ja kaupungin luonnonhoidon suunnitteluun.

Ympäristökeskus toimii aktiivisesti ilmastonmuutoksen hillitsemisessä ja siihen sopeutumisessa. Keskeistä on kaupungin ympäristöpolitiikan mukaisten ilmastonsuojeluun liittyvien päämäärien toteutuksen edistäminen ja seuranta. Tehdään yhteistyötä kuuden suuren kaupungin kanssa kaupunginjohtajien ilmastonverkostossa.

Ympäristöpolitiikan toteutusta edistetään ja seurataan ympäristöpolitiikan johtoryhmässä ja ympäristöraportoinnin kautta.

Tasapainoinen talous ja hyvä johtaminen

Tuottavuutta parannetaan toteuttamalla toimenpideohjelma työhyvinvoinnin lisäämiseksi ja sairauspoissaolojen vähentämiseksi, osa palveluprosesseista tai niiden osista sähköisenä palveluna ja päivittämällä tuottavuuslaskennan mittareita.

Varmistetaan, että johtaminen ympäristökeskuksessa on korkeatasoista, mm. johtoryhmäkoulutuksella, esimies-valmennuksella ja henkilöstön urapolun kehittämisellä. Asiantunteva palvelu varmistetaan osaavalla henkilöstöllä, ajantasaisella palkitsemisjärjestelmällä. Lisäksi kehitetään toimintamalli osaamisen jakamiselle.

Tehokkaat ja toimivat tukipalvelut taataan prosessien kehittämisellä, sähköisten asiointipalveluiden laajenta-misella sekä ajantasaisilla tietoteknisillä ratkaisuilla.

Ympäristökeskus työskentelee ympäristönäkökohtien sekä ympäristövaikutusten selvittämisen sisällyttämiseksi osaksi hallintokuntien johtamista ja toimintaa. Ympäristökeskus ohjaa, neuvoo ja opastaa hallintokuntia sisällyttämään ympäristöjohtamisen toimintaansa Ekokompassi-ympäristöjärjestelmän avulla. Kaupungin työntekijöiden valmiuksia toimia ympäristövastuullisesti vahvistetaan hallintokuntien ekotukitoimintaa koordinoiden.

Demokratia ja osallisuus

Ympäristöraportoinnin tiedon keruuta kehitetään avoimena datana. Kehitetään osallistamista hyödyntämällä sosiaalista mediaa ja muita osallistavia menetelmiä valmistelutyössä, esim. ilmansuojelusuunnitelman laatimisessa.

Viraston henkilöstösuunnitelma 2015–2017

Vuoden 2014 alusta voimaan tulleen uuden organisaation keskeisenä toiminnallisena tavoitteena on turvata viraston palvelujen laadullinen ja määrällinen myönteinen kehitys henkilöstön uudistuessa eläköitymisestä johtuen. Toimintojen yhdistäminen ja tehtäväjärjestelyt mahdollistavat henkilöstön osaamisen laajentumisen ja vahvistumisen, joka osaltaan varmistaa toiminnan häiriöttömän jatkumisen henkilöstössä tapahtuvista muutoksesta huolimatta

Ympäristökeskus on viranomaisorganisaatio, jonka henkilöstöstä valtaosa tekee ympäristönsuojeluun ja ympäristöterveyteen liittyvää valvontatyötä. Tämän vuoksi viraston toiminnan kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että niihin tehtäviin, joista eläköityminen on suurinta, rekrytoinnit onnistuvat. Kriittisiä tehtäviä ovat ympäristötarkastajien ja terveystarkastajien tehtävät.

Viraston tilankäyttösuunnitelma 2015–2024

Viraston Viikinkaari 2a:ssa sijaitsevien tilojen käyttöaste on n. 110 %. Tämä johtuu siitä, että lisääntyneen henkilöstön käyttöön on otettu sekä kokous- että käytävätiloja.

Työnteon tehostamiseksi ja kustannusten säästämiseksi virasto pyrkii edelleen vuokraaman vuoden 2014 - 2015 aikana keskustasta etätyötilan työntekijöidensä käyttöön. Viraston toimitilojen sijainti Viikissä on epäedullinen ottaen huomioon, että merkittävä osa tarkastuskohteista sijoittuu keskustan alueelle. Edestakaisin matkustamiseen kuluva aika voidaan hyödyntää etätyötilassa työskentelemällä. Vuokrattava tila on kaupungin omassa käytössä, joten kaupungin toimitilojen kokonaispinta-alan määrä ei kasva.

Talousarvion vaikutus strategiaohjelman talousmittareiden edistämiseen

Helsingissä ympäristöterveydenhuollon (elintarvike-turvallisuus- ja ympäristöterveys) nettokustannukset vuonna 2012 olivat 4,3 €/asukas, kun ne koko maassa olivat 14,3 €/asukas (www.kunnat.net). Espoon osalta vastaava kustannus oli 4,8 €/asukas ja Vantaan osalta 7,2 €/asukas, joten ympäristöterveydenhuollon kustannukset ovat Helsingissä muita pääkaupunkiseudun kuntia alhaisemmat.

Tietotekniikan hyödyntäminen ja sähköinen asiointi

Tietotekniikkaohjelman toteuttaminen

Tietotekniikan hyödyntämistä pyritään lisäämään kehittämällä järjestelmien integrointia sähköisiin lomakkeisiin, kehittämällä tärkeimpiä tietojärjestelmiä ja edistämällä liikkuvan työn tekemistä. Sähköistä asiointia pyritään laajentamaan yhä useampiin lupa- ja ilmoitusmenettelyihin. Kokonaisarkkitehtuurilla pyritään yhteentoimivuuteen sidosryhmien kanssa ja parantamaan viraston tehokkuutta.

Sähköisen asioinnin kehittämishankkeet

Sähköiseen asiointiin liittyen lisätään lomakkeita, jotka ovat asiakkaiden käytettävissä verkkoympäristössä, ja asioiden käsittelyprosessia tehostetaan luomalla asiakaslomakkeiden ja operatiivisen järjestelmän välille toimiva yhteys. Sähköisessä asioinnissa pyritään selvittämään, löytyisikö uusia tapoja palvella asiakasta.

Virasto pyrkii avaamaan tuottamiaan julkaisukelpoisia tietoja mahdollisimman paljon tulevalla jaksolla. Tietojen avaamisesta voivat hyötyä tutkijat, yritykset ja media. Avaamalla tietoja voi syntyä kaupunkia hyödyttäviä uusia tuotteita tai tietoja sekä ihmisten tietämys viraston asioista paranee.

Talousarvion seurannassa tarkasteltavat tavoitteet

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Katupölypitoisuudet Mannerheimintien mittausasemalla eivät ylitä ilmanlaatuasetuksen mukaisia raja-arvoja. (HKR:n kanssa yhteinen tavoite)

Asumisterveyttä koskevista toimenpidepyynnöistä 80 % on ratkaistu 220 vuorokaudessa asian vireille tulosta.

Suunnitelmallisia elintarviketarkastuksia tehdään vähintään 2400 kpl

Muut toiminnalliset tavoitteet

Ympäristövalvonnan suunnitelmallisen valvonnan mukaisesta tarkastustavoitteesta (500 tarkastusta) tehdään vähintään 80 %, 400 kpl

Asumisterveyttä koskevista toimenpidepyynnöistä vähintään 80 % otetaan käsittelyyn 60 vuorokauden kuluessa asian vireille tulosta

Pilaantuneen maaperän kunnostamista koskevista ilmoituksista 80 % on ratkaistu 80 vuorokaudessa.

Ympäristöterveydenhuollossa, poislukien elintarvike- ja talousvesivalvonta, tehdään vähintään 600 tarkastusta tai näytteenottoa. Suunnitelmallisen valvonnan tarkastukset kohdistetaan riskiperusteisesti.

Oleskelutilojen – mm. päiväkodit, koulut, vanhainkodit, majoitustilat – ja nk. hygieniaa edellyttävien huoneistojen käyttöönottoa koskevista ilmoituksista 80 % käsitellään alle 100 vuorokaudessa.

Yksittäisten ruokamyrkytysepäilyjen käsittelyaika on enintään 7 vrk.

Energiatehokkuutta ja ympäristöä koskevat tavoitteet

Sitova energiansäästötavoite

Ympäristötalon kokonaisenergiankulutus on 2 % alhaisempi kuin vuonna 2014.

Muut ympäristötavoitteet

Toteutetaan kaikki toimenpiteet, jotka on aikataulutettu Ekokompassin päivitetyssä ympäristöohjelmassa vuodelle 2015.

Määrä- ja taloustavoitteet

	2013	2014	enn 2014	2015*	2016	2017
Tunnusluvut						
Asiantuntijatoiminta						
Tutkimukset, selvitykset, ohjelmat	49	51	53	51	51	51
Konsultointi	1 334	1 295	1325	1 465	1 475	1 485
Kirjalliset lausunnot	1 526	1 606	1406	841	848	850
Valvonta						
Luvat ja ilmoitukset	1 419	1 490	1 570	1 660	1 665	1 670
Valvontatarkastukset ja näytteenotto	7 262	6 400	5 700	4 250	4 255	4 260
Asiakaspalvelut						
Neuvonta	13 561	13 000	13 800	13 600	13 610	13 610
Tiedotus ja valistus	606	698	558	508	512	514
Tuotteet yhteensä	25 757	24 540	24 412	22 375	22 416	22 440

*) Organisaatiomuutoksen yhteydessä tehdyt tehtävien siirrot osastolta toiselle ovat aiheuttaneet paineita tarkistaa suoritteiden sisältöjä ja laskentatapoja. Tästä johtuen tässä vaiheessa ei ole mahdollista esittää aikasarjaa siten, että kaikki tunnusluvut olisivat aiemmille vuosille täysin vertailukelpoisia.

Tuottavuuden toteutuminen 2013–2017 (tuottavuus 2012=100)

	2013	2014	enn 2014	2015	2016	2017
Tuottavuus	**108,9**	**111,7**	**111,7**	**113,9**	**116,1**	**118,4**
Ennusteessa 2014 tuottavuus 2011=100						

Tilankäytön tehokkuuden toteutuminen 2013–2017

	2013	2014	enn 2014	2015	2016	2017
Tilojen pinta-alamäärä (htm^2) suhteessa asiakasmääriin	**98,7**	**97,3**	**97,3**	**96,2**	**94,9**	**94,0**
Tilojen kokonaispinta-ala (htm^2)	**3489**	**3489**	**3489**	**3504**	**3504**	**3504**
Toimipaikkojen määrä	**2**	**3**	**3**	**3**	**3**	**3**